

Ecologisch werkprotocol

Frans van Mierisstraat 3 te Apeldoorn

in het kader van SMP Apeldoorn

Titel	Ecologisch werkprotocol Frans van Mierisstraat 3 te Apeldoorn
Uitvoering	Harleman Natuur en Landschap/Ruimte voor Advies Deventerstraat 179 8171 NS Vaassen
Contactpersoon	R. Harleman, natuur- en landschapsdeskundige r.harleman@ruimtevooradvies - 06 51 61 35 92
Rapportage	S. Boucherie
Opdrachtgever	Gemeente Apeldoorn
Contactpersoon	De heer J. Hissink, technisch adviseur/projectleider Afdeling Vastgoed & Grond jh.hissink@apeldoorn.nl - 06 34 13 52 90
Datum	15 februari 2023
Status	Versie 1.0

INHOUD

Samenvatting - overzichtsblad	4
1 Projectkader	5
1.1 Aanleiding	
1.2 Gegevens en opdrachtgever bij de activiteiten	
1.3 Toepasbaarheid SMP	
1.4 Taakstelling en ingreep	
1.5 Projectlocatie	
2 Beschermde soorten - geschiktheid en aanwezigheid	7
2.1 Bevindingen	
2.2 Onderbouwing	
3 Mogelijk effect voor de soorten en gevoelige periode	9
3.1 Bevindingen	
3.2 Onderbouwing	
4 Natuurinclusief werken - natuurvrij maken	10
4.1 Natuurvrij maken vleermuizen	
4.2 Natuurvrij maken Huismus	
5 Natuurinclusieve maatregelen - generieke taakstelling	12
5.1 Permanente voorzieningen vleermuizen	
5.2 Behoud leefgebied vleermuizen	
5.3 Permanente voorzieningen vogels	
5.4 Behoud leefgebied Huismus	
6 Ecologische voorwaarden en inzet	15
6.1 Voorwaarden	
6.2 Deskundige betrokkenheid	
6.3 Stoppunten in het werk	
7 Bronvermelding	17

Samenvatting - overzichtsblad

Gemeente Apeldoorn sloop aan de Frans van Mierisstraat 3 te Apeldoorn de voor-, zij- en achtergevel van het pand, inclusief alle aanbouwen en koelcellen en vormt het voormalige winkelpand om tot woonhuis. Het object valt binnen het SMP in de taakstelling 'overige panden'. Het tijdstip en duur van de ingreep is nog niet bekend. Indien de ingreep plaats vindt in de gevoelige periode van een soortgroep, dient het complex vooraf in de groene periode (Huismus en Gierzwaluw) en/of oranje periode (vleermuizen) natuurvrij gemaakt te worden. De permanente voorzieningen bestaan uit generieke maatregelen voor vleermuizen, Huismus en Gierzwaluw en de omgeving.

Natuurvrij maken, te nemen maatregelen (zie Hoofdstuk 4)

Soort	Maatregel	Periode	Controle
vleermuizen	afdichten stootvoegen, kieren en toegangen tot geschikte ruimtes en aanbrengen vluchtmogelijkheden (exclusion flaps)	1 - 30 april óf 1 aug. - 15 okt.*	na minimaal drie dagen door begeleidend ecooloog
Huismus	geen maatregelen nodig	-	-
Gierzwaluw	geen maatregelen nodig	-	-
Steenmarter	eventueel verjagen en afdichten toegangen	1 sept. - 31 jan.*	controle door begeleidend ecoloog
overige broedvogels	geen maatregelen nodig	-	-

* afhankelijk van periode uitvoer ingreep

Permanente voorzieningen en maatregelen omgeving (zie hoofdstuk 5)

Soort	Maatregel
vleermuizen	inbouwen kasten noordoost-, noordwest- en zuidwestzijde woning (4.1.4 - Mitigatiecatalogus)
Huismus	toegang tot onderste twee rijen dakpannen realiseren aan zuidwestzijde woning (5.4.7 - Mitigatiecatalogus) óf inbouwen nestkasten zuidwestzijde woning (4.1.8 - Mitigatiecatalogus)
Gierzwaluw	inbouwen nestkasten in noordwestzijde woning (4.1.9 - Mitigatiecatalogus)
Steenmarter	geen maatregelen nodig op locatie
omgeving	I - aanbrengen vleermuisvriendelijke verlichting (7.1.8 - Mitigatiecatalogus) II - aanleggen huismusvriendelijke omgeving (7.1.2 - Mitigatiecatalogus)

1

Projectkader

1.1 Aanleiding

Gemeente Apeldoorn sloop aan de Frans van Mierisstraat 3 te Apeldoorn de voor-, zij- en achtergevel van het pand, inclusief alle aanbouwen en koelcellen en vormt het voormalige winkelpand om tot woonhuis. Voor de uitvoering van dit project sluit de gemeente Apeldoorn aan bij het Soortmanagementplan gebouwbewonende soorten Apeldoorn (SMP). Eén van de vereisten is het opstellen van een ecologisch werkprotocol. Dit beschrijft hoe de gemeente het SMP toepast, hoe zij met de beschermde natuurwaarden omgaat, in welke periode de uitvoer plaatsvindt en welke generieke maatregelen zij neemt. Gemeente Apeldoorn vroeg Ruimte voor Advies/Harleman Natuur en Landschap het ecologisch werkprotocol op te stellen. Deze rapportage voorziet daarin.

1.2 Gegevens en opdrachtgever bij de activiteiten

Provincie	Gelderland
Gemeente	Apeldoorn
Locatie	Frans van Mierisstraat 3, Apeldoorn
Organisatie	Gemeente Apeldoorn
Contactpersoon	De heer J. Hissink, technisch adviseur/projectleider, Afdeling Vastgoed & Grond
Objectomschr.	Garage, bruto vloeroppervlak 260 m ²

1.3 Toepasbaarheid SMP

Het projectgebied valt binnen de bebouwde kom en binnen de vastgestelde begrenzing van het soortenmanagementplan (SMP) van de gemeente Apeldoorn. Voor de gebruikte methode wordt verwezen naar het rapport 'Soortmanagementplan (SMP) gebouwbewonende soorten Apeldoorn' (Klasberg, 2019) en 'Besluit wijziging verleende ontheffing 2021-003913 (Provincie Gelderland, 2022)'.

1.4 Taakstelling en ingreep

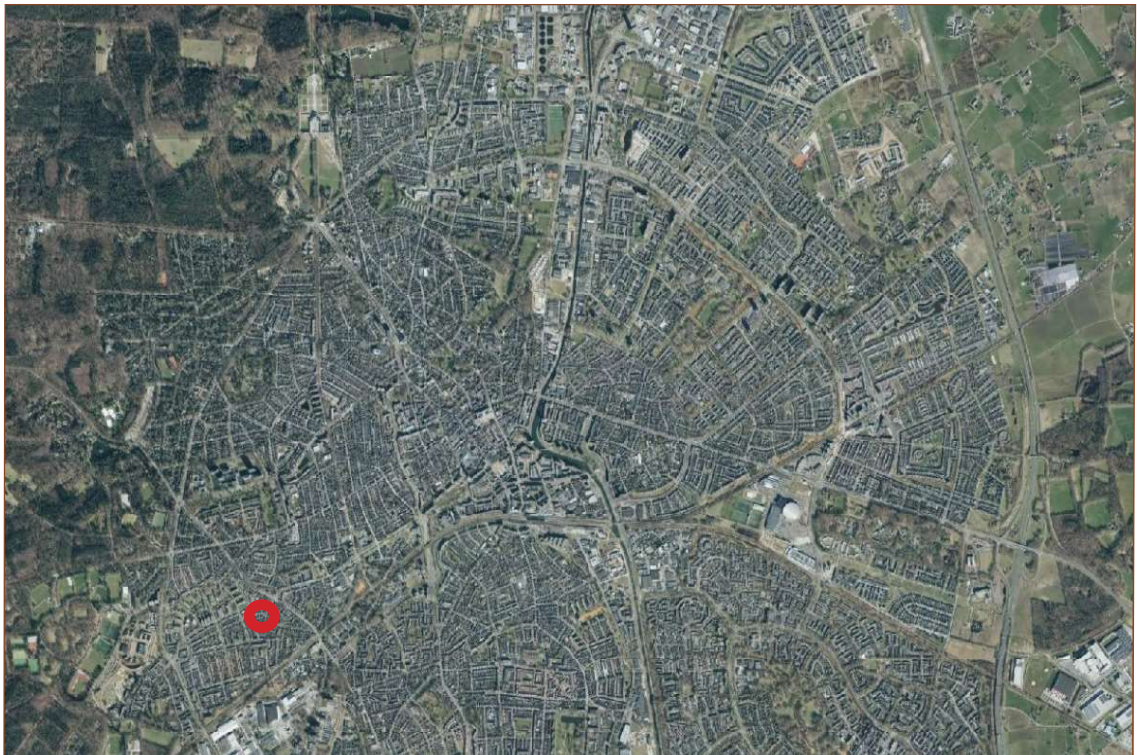
Het object valt binnen het SMP in de taakstelling **overige panden**. De werkzaamheden op het terrein bestaan uit de sloop van voor-, zij- en achtergevel van het winkelpand, inclusief alle aanbouwen en koelcellen en omvorming tot woonhuis. Er is dus sprake van een **ingreep gebouw**, alsmede een **ingreep omgeving**. Het is nog onbekend wanneer de ingreep plaats vindt, waarschijnlijk in 2024.

1.5 Projectlocatie

Het plangebied bestaat uit een woning waarin op de begane grond een supermarkt gevestigd was. Aan de westkant en achterzijde is de woning uitgebreid met aanbouwen en koelcellen. Het plangebied ligt aan de westkant in de bebouwde kom van Apeldoorn. De aanbouwen zijn gedeeltelijk opgetrokken uit een halfsteens gemetselde muren, deels uit hout en voorzien van een platdak. De staat van onderhoud is matig. Het oppervlakte van het geheel aan aanbouwen bedraagt ongeveer 260 m². Het omliggende terrein is bestraat (zie afbeelding 1 en 2).

Afb. 1 - Luchtfoto plangebied, met het rode kader wordt globaal het onderzoeksgebied weergegeven. Bron ondergrond: pdok (februari 2023)

Afb. 2 - Globale ligging onderzoeksgebied Frans van Mierisstraat 3v te Apeldoorn (rode cirkel). Bron ondergrond: pdok (februari 2023)

2

Beschermde soorten: geschiktheid en aanwezigheid

2.1 Bevindingen

- Geschiktheid: Voor Gewone dwergvleermuis is de aanbouw hoog geschikt, voor de overige soorten is dit laag, met uitzondering van Steenmarter; hiervoor is het pand mogelijk geschikt. Het plangebied heeft geen bijzondere verblijfsfunctie en geen bijzondere soorten;
- Aanwezigheid: Geen van de soortgroepen zijn waargenomen in of bij het pand. Er zijn geen meldingen in het SMP of NDFF. Steenmarter is eveneens zeer waarschijnlijk niet aanwezig (geen meldingen), maar dit valt zonder nader onderzoek niet uit te sluiten.

Conclusie: Locatie is **hoog geschikt** voor **Gewone dwergvleermuis** en **mogelijk geschikt** voor **Steenmarter**. Deze soorten zijn niet aangetroffen, maar zijn **mogelijk aanwezig**. De aanwezigheid van **overige soortgroepen** wordt **uitgesloten**. Er zijn **geen bijzondere verblijfplaatsen** bekend.

2.2 Onderbouwing

- SMP: De gegevens van het 'Soortmanagementplan (SMP) gebouwbewonende soorten Apeldoorn' geven de hoge geschiktheid voor de Gewone dwergvleermuis aan (zie Bijlage E van het SMP). Voor de overige soorten is de geschiktheid laag, evenals voor een massawinterverblijf voor Gewone dwergvleermuis. Voor Huismus is eveneens een hoge geschiktheid aangegeven en voor Gierzwaluw laag. Er zijn geen waarnemingen tijdens de inventarisaties van Arcadis/Regelink Ecologie & Landschap aangegeven voor vleermuizen, Huismus, Gierzwaluw en Steenmarter in het pand. Wel komen Gewone dwergvleermuis, Huismus en Gierzwaluw in de buurt voor (zie Bijlage G van het SMP en Besluit wijziging Verleende ontheffing 2021-003913);
- Gemeente: Bij de gemeente Apeldoorn zijn geen (bijzondere) verblijfplaatsen bekend voor dit complex, zoals een kraamverblijfplaats of massawinterverblijfplaats van vleermuizen of een kolonie van Huismus of Gierzwaluw. Van Steenmarter zijn eveneens geen meldingen bekend;
- NDFF: Uit de NDFF-data blijken Gewone dwergvleermuis, Huismus en Gierzwaluw aanwezig in de omgeving. Uit het plangebied zelf zijn geen meldingen. Voor Gewone dwergvleermuis betreft het enkele losse meldingen bij woonblokken verspreid in de woonwijk. Huismus en Gierzwaluw kennen de meeste meldingen van woonblokken dichtbij het plangebied. Van Grootoorvleermuis, Laatvlieger en Steenmarter ontbreken waarnemingen in of nabij deze locatie;
- Veldcheck: De locatie is eind januari 2023 bezocht door R. Harleman, ecologisch deskundige van Ruimte voor Advies/Harleman Natuur en Landschap, voor een zogenaamde veldcheck. Dit is een kort veldbezoek om de situatie te bekijken en mogelijkheden in te schatten.

Voor Huismus is de locatie ongeschikt door het lage, platte dak. Mogelijkheden voor vaste verblijfplaatsen ontbreken. Het woonhuis zelf is wél hoog geschikt. Het plangebied is ongeschikt voor algemene broedvogels, zoogdieren en amfibieën; het is volledig bebouwd en/of bestraat.

Voor Steenmarter is het pand mogelijk geschikt. Openingen in de gevels, bij dakranden of bouwkundige aansluitingen zijn niet aangetroffen, maar het pand is niet volledig te inspecteren. Het pand is matig onderhouden. Het plangebied lijkt matig geschikt foerageergebied door de dichte bebouwing en weinig afwisseling tussen open- en gesloten delen en weinig structuur en variatie in begroeiing in de nabijheid.

De veldcheck geeft geen indicaties dat andere beschermde soorten voorkomen in het complex (soorten die buiten het SMP-vallen). Eveneens zijn er op het terrein geen specifieke biotopen aanwezig.

3

Mogelijk effect voor de soorten en gevoelige periode

3.1 Bevindingen

- (Mogelijk) conflict van de ingreep. Van de sloop van gevels en de aanbouw gaat een (mogelijk) negatief effect uit op vleermuizen. Ook voor Huismus, Gierzwaluw en Steenmarter is dit niet uit te sluiten;
- De werkzaamheden vallen in de gevoelige periode voor Huismus en gedeeltelijk voor Gierzwaluw (tweede helft april). Voor vleermuizen vindt de ingreep plaats in de oranje periode van de Natuurkalender;
- De maatregelen voor het aanbrengen van permanente maatregelen voor de soortgroep vleermuizen, Huismus en Gierzwaluw zijn in het kader van het SMP van toepassing. Voor vleermuizen en Huismus gelden tevens de maatregelen voor natuurvrij maken. Voor Gierzwaluw zijn geen maatregelen van toepassing, mits de ingreep of het natuur vrijmaken voor vleermuizen plaats vindt in de eerste helft van april.

Conclusie: **(mogelijk) conflict** van de ingreep en **(mogelijk) binnen de gevoelige periode**.

3.2 Onderbouwing

- Mogelijk effect: De ingreep aan de Frans van Mierisstraat 3 te Apeldoorn bestaat uit het slopen van de gevels en aanbouw. Volgens tabel 17 van het SMP is er sprake van een conflict bij sloop bebouwing voor vleermuizen (en Steenmarter).

Wanneer zich vleermuizen achter de gevelbetimmeringen bevinden, leidt de voorgenomen ingreep mogelijk tot schadelijke gevolgen voor dier of verblijfplaats. Het gaat om kleine zomerverblijven. Het is niet duidelijk of de dieren hier voorkomen, maar de sloop zal eventuele verblijfplaatsen tenietdoen.

Steenmarter ontbreekt waarschijnlijk in het pand, hoewel dit wel een mogelijke verblijfplaats is. De ingreep leidt mogelijk tot negatieve gevolgen op vaste verblijfplaatsen/voortplantingsplekken wanneer deze zich hier bevinden. Nadere inspectie en eventueel natuurvrij maken in de groene periode (september t/m januari) moet de aanwezigheid uit sluiten;

- Gevoelige periode: De periode van de uitvoer van de ingreep is kort (max 3 weken). Het is echter nog onduidelijk wanneer de ingreep plaats zal vinden. Indien de ingreep in de groene periode voor Huismus, Gierzwaluw en Steenmarter valt, kan de ingreep doorgang vinden zonder vooraf natuurvrij te maken voor de soorten. Als dit niet het geval is, zal voorafgaand aan de ingreep het plangebied natuurvrij moeten worden gemaakt in de groene periode. Voor vleermuizen dient in de oranje periode natuurvrij gemaakt te worden.

4

Natuurinclusief werken - natuurvrij maken

De sloopwerkzaamheden vinden (mogelijk) plaats in de kwetsbare periode van de Natuurkalender voor vleermuizen, Huismus, Gierzwaluw en Steenmarter. Indien dit het geval is, dient voorafgaand aan de sloop wordt het pand natuurvrij gemaakt te worden in de groene (Steenmarter) of oranje (vleermuizen) periode, waardoor geen negatief effect optreedt. Natuurvrij maken is niet nodig voor Huismus en Gierzwaluw door ongeschiktheid pand én afwezigheid van deze soorten. Natuurvrij maken vindt zo kort mogelijk voor de ingreep plaats, maar met voldoende tijd tussen natuurvrij maken en ingreep om dieren de kans te geven de locatie te verlaten. Slechts na natuurvrij-verklaring van de ecooloog wordt gestart met de ingreep.

4.1 Natuurvrij maken vleermuizen

Het ongeschikt maken van potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen mag in de oranje periode onder strikte voorwaarden. Dit gebeurt door het plaatsen van exclusion flaps en onder toezicht van een ecologisch begeleider.

vm1 1 april - 30 april / 1 augustus - 15 oktober: Bepalen af te dichten stootvoegen, geveltoegangen, daktrimmen en overige kieren en gaten (visuele inspectie) met aannemer/opdrachtgever. Bepalen aantal m¹ lengte en aantal locaties. Locaties vastleggen op kaart en in logboek.

vm2 1 april - 30 april / 1 augustus - 15 oktober: Plaatsen exclusion flaps op aangeven ecologisch begeleider.

Open stootvoegen: plaatsen van exclusion flaps om de 2,0 meter bij de meest kansrijke stootvoegen (>0,8 cm), wanneer deze toegang geven tot een en dezelfde toegankelijke spouw. De overige open stootvoegen afsluiten met behulp van een bijenbekje of kitrug;

Geveloverlap: bij openingen >0,8 cm de toegang afsluiten door een lat of hoekprofiel en plaatsen vluchtmogelijkheid door exclusion flaps op de meest kansrijke plaatsen (minstens twee exclusion flaps per dakrand);

Daktrimmen/boeiboorden: kieren >0,8 cm afdichten met kitrug of een houten lat op plekken waar toegang is en plaatsen vluchtmogelijkheid door exclusion flaps (één vluchtmogelijkheid per 2,0 strekkende meter);

Overige kieren en toegangen: kieren (tussen bijvoorbeeld het overstek en de muur) van > 1 cm afdichten met kitrug of gootborstels. Bij aangetroffen (sporen van) vleermuizen exclusion flaps plaatsen, anders plaatsen vluchtmogelijkheid door exclusion flaps (één vluchtmogelijkheid per 2,0 strekkende meter).

vm3 1 april - 30 april / 1 augustus - 15 oktober: Controle door ecologisch begeleider in een avond-/ochtendcontrole met bat-detector, minimaal drie dagen na natuurvrij maken. Controle op de juiste locatie exclusion flaps en op juiste wijze aanbrengen. Opstellen wel/niet natuurvrij-verklaring. Bevindingen vastleggen in logboek.

4.2 Natuurvrij maken Steenmarter

Het natuurvrij maken voor Steenmarter vindt plaats in de groene periode, buiten het voortplantingsseizoen. Deze maatregelen zijn nodig wanneer de aanwezigheid is aangetoond met nader onderzoek óf wanneer gebruik niet uitgesloten kan worden (voldoende ruimte voor verblijf en toegang tot pand).

sm1 1 september-31 januari: Check op (mogelijke) aanwezigheid Steenmarter door ecologisch begeleider. Bevindingen vastleggen in logboek.

sm2 1 september-31 januari: Bij (mogelijke) aanwezigheid potentiële toegangen ongeschikt maken door afsluiten openingen. Eventueel tijdelijk gebruik van ultrasoon geluid voor het verjagen van Steenmarter. Uitvoer onder ecologische begeleiding en niet tijdens vorst of slecht weer. Locaties vastleggen op kaart en in logboek.

sm3 1 september-31 januari: Controle door ecologisch begeleider ná natuurvrij maken. Controle van de juiste manier van aanbrengen voorzieningen. Bevindingen vastleggen in het logboek.

Tabel 1 - Natuurvrij maken, te nemen maatregelen

Soort	Maatregel	Periode	Controle
vleermuizen	afdichten stootvoegen, kieren en toegangen tot geschikte ruimtes en aanbrengen vluchtmogelijkheden (exclusion flaps)	1 - 30 april óf 1 aug. - 15 okt.*	na minimaal drie dagen door begeleidend ecooloog
Huismus	geen maatregelen nodig	-	-
Gierzwaluw	geen maatregelen nodig	-	-
Steenmarter	eventueel verjagen en afdichten toegangen	1 sept. - 31 jan.*	controle door begel. ecooloog
overige broedvogels	geen maatregelen nodig	-	-

* afhankelijk van periode uitvoer ingreep

5

Natuurinclusieve maatregelen - generieke taakstelling

Om aan het SMP te voldoen, moeten permanente voorzieningen (generieke mitigatie) aangebracht worden ter compensatie van de (mogelijk) vaste verblijfplaatsen van de beschermde diersoorten. Voor het behoud van het leefgebied van deze beschermde soorten worden tevens in de omgeving maatregelen genomen. Een keuze voor de natuurinclusieve maatregelen is gemaakt uit de Mitigatiecatalogus gebouwbewonende soorten (Arcadis, december 2021). Er wordt uitgegaan van een bruto vloeroppervlakte van 260 m². De permanente maatregelen voor de soorten worden aangebracht aan de woning - Frans van Mierisstraat 3. De maatregelen voor de omgeving vinden plaats na de ingreep en herinrichting van het terrein.

5.1 Permanente voorzieningen vleermuizen

vm4 Aanbrengen van 3 kleine kasten en 1 grote vleermuiskast, waarbij de noordoost-, noordwest- en zuidwestgevel worden benut. Mitigatiecatalogus: 4.1.4 Vleermuiskast in gevel woning. De functionaliteit en status per soort en verblijfsfunctie is als volgt:

Mit.	Soort	Functie	Funct.	Status
4.1.4	<i>Gew. dwergvleermuis</i>	<i>klein zomer-/ najaarsverbl.</i>	+	<i>wetenschappelijk bewezen</i>
	<i>Gew. grootoorvleerm.</i>	<i>klein zomer-/ najaarsverbl.</i>	+/-	<i>anekdotisch bewezen</i>
	<i>Laatvlieger</i>	<i>klein zomer-/ najaarsverbl.</i>	+/-	<i>anekdotisch bewezen</i>
	<i>Gew. dwergvleermuis</i>	<i>groot zomer-/ najaars-/kraamverbl.</i>	+	<i>wetenschappelijk bewezen</i>
	<i>Gew. grootoorvleerm.</i>	<i>groot zomer-/ najaars-/kraamverbl.</i>	-/+	<i>anek. bewezen/onbekend</i>
	<i>Laatvlieger</i>	<i>groot zomer-/ najaars-/kraamverbl.</i>	-/+	<i>onbekend</i>

Onderbouwing

- Aantallen: De opgave in de generieke taakstelling voor kleine zomer- en najaarsverblijven bedraagt per 100 m² bruto vloeroppervlakte (bvo) minimaal één verblijfplaats. Het bvo bedraagt ongeveer 260 m², dit wil zeggen 3 stuks. Voor een groot zomer-/najaars- én voor een kraamverblijf gelden beide per 100 m² bvo 0,1 stuks. Dit komt uit op 1 stuks (gecombineerd). Voor een massa winterverblijf gelden geen vaste normen. Een winterverblijf in een woonhuis wordt niet aangebracht door de verstoring die uitgaat van de bewoning;
- Locatie: De aanbouw wordt verwijderd. De maatregelen worden daarom aangebracht aan het bestaande woonhuis, aan de noordoost-, noordwest- en zuidwestgevel (1 per zijde voor kleine verblijven) en noordwestgevel (1 stuks groot verblijf). Deze gevels lenen zich goed voor het inbouwen van de vleermuiskasten. De hoogte van de invliegopeningen zit op minimaal 2,5 meter. De uitvliegroute is vrij;
- Kleine verblijven: De kleine zomer - en najaarverblijven worden ingebouwd in de noordoost-, noordwest- en zuidwestgevel van het woonhuis, 1 kast per zijde. Het gaat om 3 inbouwkasten met entreesteen (Unitura VMPM2e), 2 laags.
- Grote verblijven: Er wordt één gecombineerd groot paar-, winter- én kraamverblijf in de noordwestgevel ingebouwd. De keuze is hiervoor gevallen op de Grote Tichelaar, drie laags, met uitbreidingen tot een minimale oppervlakte van 1,5 m². Om deze kast ook geschikt te maken voor Laatvlieger wordt de kast aangepast, zodat de diepte 30 mm is.

5.2 Permanente voorzieningen vogels

vo1 Huismus: toegang tot de onderste twee rijen dakpannen realiseren door het opschuiven van de vogelschroot. Mitigatiecatalogus: 5.4.7 Opschuiven vogelschroot. Indien blijkt dat de ruimtes onder de dakpannen reeds bereikbaar en geschikt zijn voor Huismus, dan worden drie huismuskasten ingebouwd in de zuidwestgevel van de woning, volgens 4.1.8 Huismuskast in gevel uit de Mitigatiecatalogus.

vo2 Gierzwaluw: Inbouwen van drie nestkasten voor Gierzwaluw in noordwestzijde van woning. Mitigatiecatalogus: 4.1.9 Gierzwaluwkast in gevel.

<i>Mit.</i>	<i>Soort</i>	<i>Functie</i>	<i>Funct.</i>	<i>Status</i>
5.4.7	Huisumus	nestlocatie	++	wetenschappelijk bewezen
4.1.8	Huisumus	nestlocatie (alternatief)	++	anek. bewezen/onbekend
4.1.9	Gierzwaluw	nestlocatie	++	wetenschappelijk bewezen

Onderbouwing

- De opgave in de generieke taakstelling voor Huismus bedraagt per 100 m² bruto vloeroppervlakte minimaal één verblijfplaats; in totaal drie stuks. Voor Huismus zijn daken meest geschikt. De oriëntatie van de zuidwestzijde is meest gunstig. Dit in tegenstelling tot de noordwestgevel en de noordoostgevel, die daarmee schaduwrijk zijn. De aannemer maakt het dak toegankelijk door bij de onderste twee rijen dakpannen het vogelschroot hoger te plaatsen dan gebruikelijk, over de gehele lengte van de dakrand. De huidige dakpannen bieden voldoende ruimte voor verblijfplaatsen voor Huismus. Overige voorwaarden volgens maatregel 5.4.7 uit de Mitigatiecatalogus;
- Het is mogelijk dat in de bestaande woning al mogelijkheden zijn voor Huismus om onder de dakpannen te nestelen. In dat geval bestaan de generieke maatregelen uit het inbouwen van drie nestkasten voor Huismus in de zuidwestgevel (Vivara Pro NK MU 06/07 of Unitura HMTH1 of HMP2/3). Door de overstek van het dak wordt het niet te warm. Overige afmetingen en voorwaarden volgens maatregel 4.1.8 uit de Mitigatiecatalogus;
- De opgave voor Gierzwaluw in de generieke taakstelling bedraagt per 100 m² bruto vloeroppervlakte minimaal één verblijfplaats; in totaal drie stuks (bijvoorbeeld Vivara Pro IB GZ 03/04 of Unitura GZTH1 / GZP2). Meest kansrijke locatie is het hoge noordwestgevel (> 3 meter) van de woning. De ruime en obstakelvrije aanliegroute maakt het erg geschikt. De nestplekken worden geclusterd met een minimale tussenruimte van 50 cm. Overige afmetingen en voorwaarden volgens maatregel 4.1.9 uit de Mitigatiecatalogus;
- Ruimtelijke verdeling: De Huismus- en Gierzwaluw voorzieningen zijn ruimtelijk gescheiden, Huismus aan de zuidwestzijde en Gierzwaluw aan de hoge noordwestgevel van de huidige woning. Voor Huismus zal de nieuwe beplanting in de op het zuidwesten liggende tuin voor beschutting en foerageermogelijkheden moeten zorgen. Voor Gierzwaluw is de aanliegroute hoog en vrij van obstakels.

5.3 Permanente voorzieningen Steenmarter

sm4 Geen maatregelen op perceel. Generieke opgave vertalen in extra steenmarterkasten in openbaar groen binnen de gemeente Apeldoorn.

Onderbouwing

- Indien bij de ingreep een vastgestelde verblijfplaats van Steenmarter verloren gaat, dient een alternatieve verblijfplaats te worden aangeboden. De aanwezigheid van Steenmarter is erg klein; er zijn geen meldingen in de buurt. Mocht er een verblijfplaats van Steenmarter worden aangetroffen in het af te breken pand, dan is het onwenselijk in de dichte bebouwing van deze wijk een steenmarterkast te plaatsen. Dit zorgt voor overlast. Door de generieke opgave te vertalen naar een locatie waar wél de mogelijkheden zijn, wordt voldaan aan het SMP.

5.4 Behoud leefgebied

vm5 Gebouwverlichting aan de buitenzijde beperken en aanbrengen vleermuisvriendelijke lampen en armaturen. Mitigatiecatalogus: 7.1.8 Aangepaste verlichting vleermuizen.

vo3 Huismus. Aanleg besdragende struiken en dichte haag tussen de aanliggende percelen. Mitigatiecatalogus: 7.1.2 Huismusvriendelijke tuin/omgeving.

<i>Mit.</i>	<i>Soort</i>	<i>Functie</i>	<i>Funct.</i>	<i>Status</i>
7.1.8	Vleermuizen	foerageerfunctie	+	wetenschappelijk bewezen
7.1.2	Huisumus	leefgebied	++	bewezen

Onderbouwing

- Verlichting kan voor vleermuizen verstorend werken en daardoor belemmerend werken bij vliegroutes, foerageergebied en verblijfsplaatsen. In een woonwijk is vaak al veel verlichting. Verkrijgen/behouden van de donkerte levert een meerwaarde op;
- Momenteel is het perceel geheel bebouwd of bestraat. Er zijn weinig tot geen foerageer- of verblijfmogelijkheden voor Huisumus. Door de aanplant van doornige en besdragende struiken en een dicht haag als schuilmogelijkheid en voedselbron wordt het leefgebied voor Huisumus verbeterd. Hoge en/of dichte beplanting, zoals Hulst of Eenstijlige meidoorn, heeft de voorkeur. Daarnaast zorgt een haag in plaats van een schutting voor afscheiding met de naastliggende tuinen.

Tabel 2 - Generieke taakstelling, te nemen permanente maatregelen

Soort	Maatregel
vleermuizen	inbouwen kasten noordoost-, noordwest- en zuidwestzijde woning (4.1.4 - Mitigatiecatalogus)
Huisumus	toegang tot onderste twee rijen dakpannen realiseren aan zuidwestzijde woning (5.4.7 - Mitigatiecatalogus) óf inbouwen nestkasten zuidwestzijde woning (4.1.8 - Mitigatiecatalogus)
Gierzwaluw	inbouwen nestkasten in noordwestzijde woning (4.1.9 - Mitigatiecatalogus)
Steenmarter	geen maatregelen nodig op locatie
omgeving	I - aanbrengen vleermuisvriendelijke verlichting (7.1.8 - Mitigatiecatalogus) II - aanleggen huismusvriendelijke omgeving (7.1.2 - Mitigatiecatalogus)

6

Ecologische voorwaarden en inzet

Het SMP stelt verschillende voorwaarden en eisen aan de ecologische werkzaamheden. De technische eisen behandelden we in het vorige hoofdstuk. De overige eisen (en hoe we daaraan voldoen) beschrijven we puntsgewijs in dit hoofdstuk.

6.1 Voorwaarden

- 1 Ecologisch werkprotocol** Initiatiefnemer voert, met inachtneming van de voorschriften, de maatregelen uit zoals beschreven in dit ecologisch werkprotocol; Het ecologisch werkprotocol is op het werk aanwezig. Het dient bekend, besproken en geaccodeerd te zijn bij (onder)aannemers en werknemers;
- 2 Ecologische begeleiding** Een deskundige op het gebied van vleermuizen, Huismus, Gierzwaluw en Steenmarter adviseert, begeleidt en inspecteert de uitvoerder/aannemer bij de te nemen ecologische maatregelen;
- 3 Logboek** Van de werkzaamheden houdt de ecologisch deskundige een logboek bij. In het logboek staan de gemaakte ecologische keuzes, inspecties en aanwijzingen, evenals de afwijkingen van het ecologisch werkprotocol en gekozen mitigerende maatregelen en de locatie daarvan. De meest recente versie van het logboek is op het werk aanwezig;
- 4 Natuurvrij verklaring** De bouwlocatie moeten voorafgaand aan de werkzaamheden natuurvrij verklaard worden door een deskundige ecooloog;
- 5 Zorgplicht** Tijdens het werken houdt de uitvoerder/aannemer zich aan de algemeen geldende zorgplicht die voor alle inheemse flora en fauna geldt;
- 6 Oplevering** Het werk en het logboek eindigt met de eindinspectie door de ecologisch begeleider. Het logboek wordt vervolgens naar de opdrachtgever gestuurd;
- 7 Natuurboekhouding** Aanleveren registratie per project (zie Bijlage I Soortmanagement-plan) t.b.v. natuurboekhouding Gemeente Apeldoorn.

6.2 Deskundige betrokkenheid

Ecologisch deskundige in dienst bij Ruimte voor Advies/Harleman Natuur en Landschap zijn gespecialiseerd in de betrokken diergroepen en op de hoogte van de Nederlandse natuurwetgeving. De begeleidende ecooloog is dit project is René Harleman (0578-560368 of 06-51613592), eventueel bijgestaan collega's met voldoende ervaring/kennis/opleiding, zoals Sabine Boucherie (Natuurlijk Doen Projecten) of Jonne Mossink (bureau De Slijpkruik).

6.3 Stoppunten in het werk

Om tot een optimale ecologische uitvoering te komen, moet de begeleidend ecooloog op onderstaande tijdstippen geraadpleegd worden. Het moment van de stoppunten kan pas worden bepaald zodra het tijdstip van de ingreep bekend is en daarmee de tijdstippen van natuurvrij maken en de te nemen maatregelen. De stoppunten zijn:

- Onder ecologische begeleiding bebouwing ongeschikt maken voor vleermuizen;
- Minimaal 3 dagen na ongeschikt maken voor vleermuizen, avondcontrole op uitvliegers

uitvoeren onder juiste weersomstandigheden;

- Na avondcontrole vleermuizen - natuurvrij verklaren of bijsturen ongeschikt maken;
- Realisatie permanente voorzieningen in naastgelegen woning;
- Meerdere malen gedurende het werk: vooroverleg en controle permanente voorzieningen;
- Als nieuwe nesten of verblijfplaatsen aangetroffen worden.

Er wordt altijd direct contact opgenomen met Ruimte voor Advies/Harleman Natuur en Landschap als de planning van het werk op enigerwijs verandert ten opzichte van de in dit protocol aangegeven planning. Ook wordt direct contact opgenomen als onverwacht een (beschermde) soort in het gebied aanwezig is. De opdrachtgever is verantwoordelijk voor het tijdig melden van de exacte datums waarop bovenstaande stoppunten betrekking hebben.

7

Bronvermelding

- Arcadis, 2019. Soortmanagementplan (SMP) Gebouwbewonende soorten Apeldoorn.
- Arcadis, 2021. Mitigatiecatalogus gebouwbewonende soorten - Leidraad natuurinclusief bouwen, renoveren en verduurzamen. Versie December 2021.
- Provincie Gelderland, 2022. Besluit wijziging Verleende ontheffing (2021-003913).
- NDFF, 2022. Databestand van waarnemingen 2019-2022. Geraadpleegd: januari 2022.